

ÓRIÁSOK ÚTJA

— DEMJAN BEDNIJ —

A munka dala hív; éberen tetre készülj,
 Betonba, acélba forradó akarat.
 A korok útjain ez jutott osztályrészül
 Nékiink és büszkén jár gelől ez a had.

Mögöttünk nem kis út; gátnak, torlaszoknak
 Oklünkkel széjjelvert romjai láthatók.
 Bús, szükös napokat hiába jósolgatnak
 Ádáz elleneink! Minél több harcosabb nap,
 Seregünk öröme, sikere bíztatóbb.

Mi tudjuk: ökleink nap, mint nap súlyosabbak,
 Ámbár a tettmezőn hulltak el harcosok.
 Ifjú váltással és tüzével új rohamnak
 Harcol tovább e had; nem tágít egy tapodtat
 Az útról s nincs erő, amelyre meginog.

Kollektív munkánkat fiaink betetőzik,
 Mert szent a hős neve — aki magasra tört,
 Egyszerű harcostól — a vezér-lángelméig
 S ki előtt ércmellét föltárta már a föld —
 Tudósok, vasöntők és laboránsok népe
 Tette és műve él, örökre megmarad —
 S útunkat, mely dicsó, a jövő nemzedéke
 Gigászok, építők útjának hívja majd.

Fordította: SZILY ERNŐ

MANDOLIN A FALON

Egy mandolin szinte semmiség magában véve, mégis néha nagyon sokat jelenthet, mint számomra is, amikor megláttam a hódmezővásárhelyi Ádám-utca egyik kis lakásában. Azóta jelképpé vált előttem, egyik jelképévé mindinkább szépülő, egyre boldogabb életünknek.

Mert nem véletlen, hogy az utóbbi esztendőök során egyre gyakrabban jut eszünkbe Sztálin elvtárs ismert mondása: „Az élet, elvtársak megjavult. Az élet vidámabb lett. Márpedig, ha az ember vidáman él, akkor szaporán megy a munka“.

Sok-sok apró jel tükrözi vissza ezt a vidámságot, a megjavult életet, s a szapora munka nyomán mutatkozó jólétet. Persze vannak még gondjaink, de ezek is olyanok, mint a fiatal házasoké, ahol a gyerek minden nappal jobban kinövi a régi ruhát, cipőt és újat kellene neki venni. Gond ez is, de örömtelen kedves gond, amelyért pótol a növekvő erejű, gömbölyödő arcú ifjú emberke hangosodó, vidám kacagása. Népünk is mindjobban kinő az eddigi keretből, igényeinek szük az eddigi élet-ruha, de zúgolódhat-e valaki, ha egyelőre nem rögtön jön a még újabb öltözet, s a növekvő étváagnak néha talán be kell érnie az eddigi mértékkel.

Az élet mégis minden nappal vidámabb, szebb lesz! Már szinte megszoktuk, hogy mindig a legnagyobbakról beszéljünk: új hidjainkról, szovjet-gépes csodálatos üzemeinkről, mint a szegedi Textilkombinát, vagy a földből kinövő szocialista gyároárosról Dunapente-éről, az épülő földalatti gyorsvasútról és így tovább hosszan, nagyon hosszan. Nemcsak ilyen kiemelkedő nagy alkotásokból tükröződik azonban megjavult, s továbbra is szépülő új életünk, a dolgozók derűs élete. A tenger egy cseppjében meglátszik az egész nagy óceán, s éppen így ezer meg ezer apróság világítja meg mostani új, szép életünket. Néha jelentéktelennek tűnő dolgok ezek, magukbanöve semmit sem mondanak, mégis megváltozott emberi sorsokat mutatnak, — ezek összefüggéseiben pedig egész világ megváltozására figyelmeztetnek. Erre figyelmeztetett nemrég az az egyszerű mandolin is.

*

Népnevelőkkel jártam Hódmezővásárhelyen az Ádám-utcában. Pártiskolásokkal, akik a megye különböző részeiből jöttek össze, hogy tanulják a marxizmus-leninizmus nagyszerű tudományát, s különb emberekké váljanak. A kertekből, a kerítések felett kihajló ágakon a csalóka februári-tavas nyomai látszottak: már a legtöbb helyen bujtak elő az új rügyek. A reggeli friss levegő azért még pirosra csípte az arcokat és jól esett az a kellemes meleg, ami Berta Imréék lakásában fogadott. Az asszony jól megrakta a tüzet, hogy minél előbb megfőjön a finom vasárnapi ebéd. Nagy húsdarabok szorultak össze a fazékban, az asztalt a tésztaanyújtás nagy ügyének foglalta le Bertáné, de akadt dolga a húsdarálónak is.

— Kérdezzék már, hogy miért jöttünk!

— Elég nagy a posta. Majd megmondják, — kezdődött a beszélgetés, amelynek során kiderült, hogy Berta Imre a hódmezővásárhelyi „Alkotmány” termelőcsoport tagja. Mégpedig brigádvezető. Mindjárt élénkébbé vált a szó, hiszen Héjjas Mihály elvtárs az egyik népnevelő a kiskiráltságai „Ifjú Gárda” termelőcsoport párttitkára, másikuk Ecséri Ferenc elvtárs pedig a fábianszabványi „Új Élet”-ben dolgozik.

Az alig egy órás beszélgetés alatt valóságos tapasztalatcsere alakult ki, de ennek során más is történt. Új élet tárult fel előttünk, olyan ember élete, aki annyi más társával együtt valóban ura lett ennek az országnak, boldog, napról-napra meglegegedettebb ura.

— Mennyi a föld? — érdeklődtek társaim.

— 1670 hold, — hangzott a válasz, de olyan természetességgel, mintha világeletemben akkora nagy darabot mondhatott volna magáénak. De hiszen miért ne lett volna azelőtt is az övé? Ő dolgozott rajta, s még milliónyian szerte az országban, hozzá hasonlóak. Ezer, meg tízezer Berta Imre túrta a földet, szórta a magot, vergődött az állatokkal, ismerte a földnek még a lélekzetét is, csak éppen a föld haszna, a kemény munka eredménye, termése nem volt az övék. Most az is az övék lett. Ezért jön elő olyan természetesen, magától értetődően a szó, s ezért nincs semmi csodálkozni való azon, hogy 90 tehenet és 300 disznót is mondhatnak magukénak az „Alkotmány”-csoport tagjai.

— Nekünk 1500 holdunk van, 75 marhánk, 480 disznónk, 300 juhunk, — meséli Héjjas elvtárs is. Szóba kerülnek a munkamódszerek,

nehézségek, hibák, eredmények egyaránt. Ecseri elvtárs sem marad el, amint elmondja közel 1300 holdjukkal járó munkájukat, terveiket. Megnyugtató, felemelő ahogyan beszélnek. Ha nem is lenne biztos ebben valaki, ez a kép meggyőzheti: jó kezekbe került az ország földje.

A Pallaviciniek, Blaskovitsok, Eszterházyak, meg a többi sokezer holdas ingyenélő, talán sohasem ült így össze megbeszélni birtokaiknak ügyeit, vagy ha beszéltek is róla legfeljebb azért, hogyan lehet még jobban lenyúzni a bőrt a béresek, zsellérek, summások, dolgozó parasztok tömegéről. A föld új urai nem mások verejtékéből akarnak élni. Nekik fontos, hogy megbeszéljék a munkaegység igazságos elosztását, megbeszéljék az állatok helyes gondozását, megtárgyalják, hogyan fejleszthetik legjobban gazdaságukat. Nem kicsik a még megvalósításra váró feladatok sem. Harcot kell indítani, küzdeni kell az újért, eddig nálunk alig termelt növények meghonosításáért is. Az „Alkotmány”-csoportban például négyezer köbméter földet mozgatnak meg rizstelep számára, — derült ki a beszélgetés során.

— Mi is létesítünk rizstelepet, — számolt be Héjjas elvtárs is. Már nekilátott csoportunk a tízezer köbméter föld megmozgatásához. Az „Ifjú Gárda” minden tagját mozgósítjuk erre a nagy feladatra. Legkésőbb áprilisra el akarunk készülni vele, mert az esőzések miatt a gátak ülepedésére számíthatunk és a májusi vetésig még így kijavíthatjuk rajtuk, ami szükséges az eredményes munkához.

Közösek a tervek, közösek a gondok, közösek az eredmények. Jólesett hallgatni, nézni hármójukat. Három különböző termelőcsoport dolgozói, mégis közösek a gondolataik, mint ahogyan lényegében közös a multjuk, új emberré válásuk is. Egyaránt nyomorúságból, nélkülözésekből emelkedtek fel a maguk uraivá, megelégedett emberekké. Amint néztem őket, s körülnéztem az egyszerű szobában, egy mandolin tűnt fel a falra akasztva:

— Talán most vette? — mutattam oda.

— Most, nemrég, — erősítette meg Berta Imre, de még hozzátette amúgy csöndesen magyarázva:

— Volt egy kis pénzünk, hát megvettem magamnak. Már régóta szerettem volna ilyen hangszert. Most tellett rá. A munkaegységelszámolásnál 1290 forintot kaptam a terményrészesedésen felül. Nemcsak én vettem, mások is a csoportban. Majd talán alakítunk egy kis zenekart is.

Elmosolyodott, amint mondta, s nem kellett nagyon kérni, hogy kezébe vegye a mandolint és játsszon valamit rajta. Megpengette a húrokat, de a játék közben szinte nem is a dallamot hallottam, csak az csengett a fülemben: „az élet vidámabb lett”. Ilyen apró jelek igazolják Sztálin elvtárs szavait, ilyen apró jelek mutatják ezt a megváltozott, vidám életet. Megjött az értelme a munkának, mert nemcsak robot, keserűség jár vele, mint a multban, hanem megbecsülés, gyarapodás és ennek nyomán boldogan derűs élet, amelyben másra is gondolhat az ember, mint a mindennapi szűkös kenyér előteremtésére.

Lehet, hogy végigfutott mindez Berta Imre gondolataiban is. Kezében a mandolinnal vidáman nézett ránk, akik a Párt nevében felkerestük őt is, a pártonkívülit. Nem párttag, de megszüpült életét ő is

a Pártnak köszönheti, amely utat mutatott számára, s továbbra sem hagyja egyediül, magára.

Megállt egy kicsit a pengetéssel és felnevetett:

— Lesz ma még sok dolga ennek a szerszámnak. Vendégeket várunk ebédre, aztán majd délután dalolunk, táncolunk, hát kell hozzá zene is.

A tűzről kezdtek már érződni a finom illatok. Amíg beszélgettünk, az asszony serényen forgolódott a lábasok mellett és közben-közben kapcsolódott bele a hangulatosan végződött beszélgetésbe.

Megszólalt újra a mandolin s a kis szoba faláról mintha még mosolygósabban nézett volna Sztálin elvtárs vörös szalaggal feldíszített képe a megelégedett, vídám emberekre.

LÖKÖS ZOLTAN

ÉRTSD KICSI LÁNY...

Csitt, csoszogást se
 üssön a lábod,
 — édes a lányka, ki
 alszik amott.
 Oltsd hamar, oltsad a
 lámpa-világot,
 kis keze nézd, hogy
 védi szemét.

Csitt, suta szód is
 fölveri álmát,
 — szőszke hajából egy
 tincs szabadul.
 Nézd üde pírját,
 arca virágát:
 min mosolyoghat e
 gyermeki száj?

Biztos a mackót
 hívja, becézi...
 — Csöpp szeme rebben, a
 csönd puha, lágy —
 Szívem sok húrján most
 dalt szövök néki:
 értsd kicsi lány, ez a
 dal a tiéd!

Holnap e dalt
 pösze szád kikiáltja,
 én ma kiáltom és
 harsog a hang:
 százszor jaj annak, ki
 békénket bántja,
 százszor jaj annak, ki
 ölni akar!

LÓDI FERENC